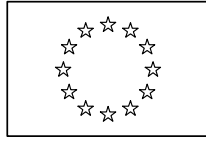

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 13.7.2010
SEK(2010) 885

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

Poveikio vertinimo santrauka

pridedama prie

pasiūlymo

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl bendrovių viduje perkeliamų trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo
sąlygų**

{KOM(2010) 378 galutinis}
{SEK(2010) 884}

1. PROBLEMOS APIBŪDINIMAS

Dėl verslo globalizavimo ir įgūdžių paklausos pastaruoju metu dar svarbesnis tapo tarptautinių bendrovių filialų ir patronuojamųjų įmonių vadovų ir techninių darbuotojų, laikinai perkeliamų į kitus bendrovės padalinius trumpoms užduotims atlikti, judumas. Tačiau šiuo metu tam tikri veiksniai riboja tarptautinių bendrovių galimybes kilnoti trečiųjų šalių darbuotojus bendrovių viduje: nėra aiškių konkrečių schemų, sudėtingi ir įvairūs vizos ir leidimo dirbti reikalavimai, su bendrovių viduje perkeliamų trečiųjų šalių darbuotojų perkėlimu iš vienos Europos bendrovės būstinės į kitą susijusios nelanksčios sąlygos, sąnaudos ir vėlavimas perkelti, taip pat problemos, susijusios su šeimos susijungimo užtikrinimu. Praktiškai ES valstybės narės yra bendrai sutarusios, kokių kategorijų bendrovių viduje perkeliama darbuotojai, paprastai vadinami pagrindiniais darbuotojais, priimami, tačiau priėmimo kriterijai ir darbo leidimų galiojimo trukmė ES valstybėse narėse labai skiriasi, o kai kuriais atvejais priėmimo procedūros gali būti labai ilgos arba sudėtingos. Be to, skirtingose valstybėse narėse suteikiamos teisės bendrovių viduje perkeliama asmenims labai skiriasi. Dėl duomenų trūkumo negalima susidaryti visapusiško ir objektyvaus vaizdo. Tačiau iš turimų duomenų matyti, kad bendrovių viduje perkeliama asmenų skaičius atskirose ES valstybėse narėse (pvz., Vokietijoje apie 4 500 trečiųjų šalių piliečių, Nyderlanduose – 3 000, Prancūzijoje – 2 000, o Ispanijoje, Italijoje ir Slovėnijoje – 1 000) yra gerokai mažesnis nei ne ES valstybėse, pavyzdžiui, Kanadoje, Japonijoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Tokia padėtis tikriausiai lems bendrovių viduje perkeliama asmenų srautus į ES valstybes nares, dėl to gali būti nepasinaudota tokių srautų galima nauda (inovacijos, konkurencija, veiklos plėtra, stipresnė ES pozicija tarptautinių partnerių atžvilgiu ir galiausiai gerovės kūrimas ir augimo skatinimas) ir gali būti daromas neigiamas poveikis investicijų vietai.

Be to, tokios nelanksčios sąlygos gali sukliudyti veiksmingai įvykdyti GATS įsipareigojimus, susijusius su „4 būdu“, kuris neapima atvykimo, buvimo ir darbo sąlygų ir kuris apriboja bendrovių galimybę išnaudoti savo potencialą.

2. SUBSIDIARUMO PRINCIPAS

Pagrindinės bendrus veiksmus ES lygmeniu lemiančios priežastys:

- **Judumo ES viduje lengvinimas.** Tarptautinėms bendrovėms didelį susirūpinimą kelia nelanksčios bendrovių viduje perkeliama asmenų perkėlimo iš būstinės viename Europos mieste į kitą sąlygos. Vienintelis būdas pašalinti šias nelanksčias sąlygas – imtis veiksmų ES lygmeniu, lengvinant judumą ES viduje (perkeliant darbuotojus bendrovių viduje), o tam reikia turėti bendrą tokių darbuotojų priėmimo sistemą.
- **Visos ES patrauklumo skatinimas.** Bendrovių viduje perkeliama asmenims sudaromos sąlygos kartu su tokiu judumą reglamentuojančiomis sąlygomis ir procedūromis lemia tai, kiek tarptautinės bendrovės nusprendžia vykdyti verslą tam tikroje srityje ar į ją investuoti. Todėl imantis ES lygmens veiksmų būtų galima padidinti visos ES patrauklumą užsienio investicijoms ir perduoti aiškią žinią bendrovių viduje perkeliama asmenims trečiųjų šalių piliečiams.

- Siekiant skatinti tokį tarptautinį asmenų judėjimą, reikia užtikrinti **sąžiningą konkurenciją**. Atsižvelgiant į tai, reikia nustatyti bendras darbo sąlygas ir kitas bendrovių viduje perkeliamų asmenų teises.
- **ES tarptautinių įsipareigojimų vykdymo atsižvelgiant į PPO lengvinimas**. ES (o ne valstybių narių) lygmens veiksmai bendrovių viduje perkeliamų asmenų atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų srityje galėtų geriau užtikrinti visišką **imigracijos politikos ir bendros prekybos politikos nuoseklumą ir papildomumą**.

Papildoma nauda Europos Sąjungai

Papildoma nauda, susijusi su šiais apsektais, visų pirma:

- Bendrovių viduje perkeliams trečiųjų šalių piliečiams ir užsienio bendrovėms būtų naudinga bendra, skaidri ir patraukli pagrindiniams darbuotojams skirta Europos sistema, kurią taikant būtų stiprinama ES žinių ekonomika ir būtų galima geriau panaudoti tarptautinių bendrovių žmogiškuosius išteklius bei skatinti investicijas.
- Sukūrus bendrą teisinį pagrindą, kuriuo būtų nustatytos bendros bendrovių viduje perkeliamų asmenų priėmimo ir buvimo sąlygos, būtų užtikrinta sąžininga konkurencija.

3. TIKSLAI

Bendras tikslas, kurio ES galimais veiksmais turėtų siekti, – remti ES įmonių ekonomikos plėtrą geriau tenkinant jų įgūdžių perkėlimo bendrovių viduje poreikį ir padedant užtikrinti sąžiningą konkurenciją.

Šis tikslas dera su strategija „Europa 2020“, kurioje nustatytas Bendrijos tikslas tapti žiniomis ir inovacijomis grįsta ekonomika, sumažinti įmonių administracinę naštą ir geriau suderinti darbo jėgos pasiūlą ir paklausą. Priemonės, palengvinančios vadovų, specialistų arba aukštąjį išsilavinimą turinčių stažuotojų (trečiųjų šalių piliečių) atvykimą į Europą juos perkelti bendrovės viduje, turėtų būti svarstomos atsižvelgiant į šį platesnį kontekstą.

Konkretūs neatidėliotini galimų ES veiksmų tikslai:

1. sukurti skaidrų teisinį pagrindą, įskaitant bendras į ES atvykstančių trečiųjų šalių piliečių, perkeliamų bendrovių viduje, priėmimo sąlygas;
2. sukurti patrauklesnes bendrovių viduje perkeliamų asmenų ir jų šeimos buvimo sąlygas;
3. palengvinti bendrovių viduje perkeliamų trečiųjų šalių piliečių judumą (ES viduje);
4. užtikrinti sąžiningą konkurenciją, įskaitant saugų teisinį bendrovių viduje perkeliamų asmenų statusą;
5. palengvinti ES tarptautinių įsipareigojimų vykdymą atsižvelgiant į GATS.

4. POLITIKOS GALIMYBĖS

Apsvarstytos šios galimybės:

1 galimybė. Status quo. Esami pokyčiai valstybėse narėse tęstųsi vadovaujantis galiojančiais teisės aktais. Tačiau tai reikštų, kad visa ES nebūtų patraukli įmonėms ir bendrovėms, nes jos vis dar patirtų sunkumų optimaliai naudodamos savo žmogiškuosius išteklius esant vis didėjančiam aukštą kvalifikaciją turinčių žmogiškųjų išteklių poreikiui.

2 galimybė. Direktyva dėl bendrovių viduje perkeliamų asmenų atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų. ES teisės aktais būtų apibrėžti bendrovės viduje perkeliama asmenys: tiek einantys konkrečias pareigas tarptautinėse bendrovėse (2A), tiek pagrindiniai darbuotojai, išskiriami pagal atlyginimą ir kvalifikacinius reikalavimus (2B), kaip numatyta Mėlynosios kortelės direktyvoje. Joje taip pat būtų nustatyti vienodi atvykimo kriterijai, bendros teisės, į kurias būtų galima įtraukti tam tikras socialines ir ekonomines teises (2C), kartu su būtiniausiomis darbo sąlygomis (2D) ir ilgiausia buvimo trukmė. Šia galimybe būtų sukurta skaidresnė teisinė aplinka. Tačiau vis tiek skirtųsi įvairių valstybių narių procedūrinės ir šeimos teisių taisyklės; judumo ES nebūtų numatyta.

3 galimybė. Direktyva dėl bendrovių viduje perkeliamų asmenų judumo ES. Be aspektų įtrauktų į 2 galimybę, būtų numatyta nuostatų, kuriomis bendrovės viduje perkeliama asmenims būtų leidžiama judėti ES ir dirbti keliose bendrovėse, įsisteigusiose skirtingose valstybėse narėse. Tačiau nebūtų užtikrintas greitas ir paprastas asmens perkėlimas iš trečiosios šalies į ES bendroves; taip pat nebūtų sprendžiami šeimos klausimai.

4 galimybė. Direktyva, kuria palengvinamas šeimos susijungimas ir sutuoktinių galimybės įsidarbinti. Nukrypstant nuo Direktyvos 2003/86/EB, šeimos susijungimas nepriklausytų nuo leidimo nuolat gyventi gavimo ir nuo to, ar bendrovės viduje perkeliama asmeniui nustatytas minimalus gyvenimo šalyje laikotarpis. Šeimos nariams leidimai gyventi būtų suteikiami sparčiau. Be to, kalbant apie galimybes įsidarbinti, būtų galima panaikinti 12 mėnesių terminą. Todėl bendrovės galėtų lengviau sudominti darbuotojus persikėlimo bendrovės viduje galimybėmis. Tačiau sutuoktinių teisė įsidarbinti galėtų suteikti bendrovių viduje perkeliama asmenų šeimos nariams pranašumą, palyginti su naujų valstybių narių, kurioms taikomos pereinamojo laikotarpio priemonės, piliečių šeimos nariais.

5 galimybė. Direktyva, kuria nustatoma bendra priėmimo tvarka. Būtų išduodamas vienas dokumentas, kurio turėtojai, kaip bendrovės viduje perkeliama asmeniui būtų leidžiama dirbti ir gyventi valstybės narės teritorijoje. Kartu būtų nustatyta ilgiausia prašymų nagrinėjimo trukmė (pvz., 1 mėnuo). Ši galimybė gerokai pagerintų gebėjimą lengvai ir greitai perkelti pagrindinius darbuotojus ir sumažintų bendrovės viduje perkeliama darbuotojų pritraukimo trukmę ir sąnaudas.

6 galimybė. Valstybių narių tarpusavio ryšiai, koordinavimas ir bendradarbiavimas. Ši priemonė tam tikru mastu leistų visoje ES suderinti nacionalinę praktiką, susijusią su bendrovių viduje perkeliama trečiųjų šalių piliečiais, ir sukurti labiau suderintą teisinę sistemą. Tačiau tikėtina, kad poveikis bus nedidelis, jei priemonės nebus privalomos.

5. GALIMYBIŲ PALYGINIMAS

1 lentelė. Politikos galimybių palyginimas. Bendrovių viduje perkeliama asmenys

Vertinimo kriterijai		2A politikos galimybė	2B politikos galimybė	2C politikos galimybė	2D politikos galimybė	3 politikos galimybė	4 politikos galimybė	5 politikos galimybė	6 politikos galimybė
Aktualumas siekiant bendro tikslo		VVV	VVV	VV V	VV	VV V	VV V	VVV	V
Poveikis	Ekonominis poveikis ES lygmeniu	VVV	VV	VV V	VV	VV V	VV V	VVV	0/V
	Socialinis poveikis ES lygmeniu	VV	VV	VV	V	VV	V	VV	0/V
	Poveikis trečiosioms šalims	VVV	VV	VV	VV	VV	VV	VV	0
	Poveikis pagrindinėms teisėms	VV	VVV	VV V	VV	VV	VV V	VV	0
Igyvendinamumas	Administracinė našta	-V V	-V	VV	V	-VV	-VV	-V (įmonės)/ -VV (valstybės narės)	0
	Perkėlimo į nacionalinę teisę sunkumai ir rizika	-VVV	-VV	- VV V	- VV V	-VV	-VV	-VVV	0
	Finansinis poveikis	-V	-VV	-VV	-V	-V	-V	-V (įmonės)/ -VV (valstybės narės)	-VVV

6. TINKAMIAUSIA GALIMYBĖ

Lyginant galimybes ir jų poveikį, pirmenybė teikiama 2, 3, 4 ir 5 galimybių deriniui. Suderinta bendrovių viduje perkeliamų asmenų apibrėžtis pagal bendrovių viduje perkeliamų asmenų užimamas konkrečias pareigas įmonių grupėje (2A galimybė), išplėtos socialinės ir ekonominės teisės (2C galimybė), judumas ES viduje (3 galimybė), didesnės šeimos teisės (4 galimybė, partneriams neteikiant galimybių įsidarbinti) ir pagreitinta tvarka (5 galimybė) leis geriau paskirstyti bendrovių viduje perkeliamus darbuotojus trečiojoje šalyje ir ES subjektuose, o ES taps patrauklesnė trečiųjų šalių pilietybę turintiems pagrindiniams tarptautinių bendrovių darbuotojams ir kartu bus užtikrintos apsaugos nuo nesąžiningos konkurencijos garantijos.

2 lentelė. Bendrovių viduje perkeliami asmenys. Tinkamiausia politikos galimybė

Pagrindinė ES veiksmų sritis	Pagrindinės tinkamiausios politikos ypatybės	Svarstytos politikos galimybės
Bendrovių viduje perkeliamų asmenų apibrėžtis	Bendra apibrėžtis pagal konkrečias bendrovių viduje perkeliamų asmenų užimamas pareigas (vadovai, specialistai, aukštąjį išsilavinimą turintys stažuotojai)	2A politikos galimybė
Priėmimo sąlygos	Darbo sutartis su bendrove, esančia trečiojoje šalyje ir priklausančia tarptautinei bendrovei	2A politikos galimybė
	Ankstesnio darbo trukmė, jeigu reikalaujama	
	Profesinė kvalifikacija, atsižvelgiant į užimamas pareigas	
	Aukštojo mokslo kvalifikacija ir mokymo planas stažuotojams	
	Nereikia darbo rinkos tyrimo	
Apsigyvenimo sąlygos	Bendros teisės, įskaitant darbo sąlygas, kaip nustatyta Direktyvoje 1996/71, ir daugiau socialinių ir ekonominių teisių	2C politikos galimybė
	Judumas ES viduje	3 politikos galimybė
	Šeimos susijungimas	4 politikos galimybė
Priėmimo tvarka	Vienas leidimas dirbti ir gyventi	5 politikos galimybė
	Ilgiausia prašymų nagrinėjimo trukmė	5 politikos galimybė

Pagrindiniai privalumai

Bendros priėmimo sąlygos yra privalumas ES įmonių, priklausančių tarptautinėms bendrovėms, konkurencingumui ir patrauklumui, o darant nuorodą į darbo sąlygas, nustatytas Direktyvoje 96/71, ir suteikiant vienodas teises tam tikrose srityse, užtikrinama sąžininga ES darbuotojų ir trečiųjų šalių piliečių, perkeliamų bendrovių viduje, konkurencija.

Sudarius lengvesnes šeimos susijungimo sąlygas bendrovių viduje perkeliamų asmenų situoktiniams (nesuteikiant teisės dirbti) ir remiant judumą ES viduje, stiprinamas ES patrauklumas bendrovių viduje perkeliamiems asmenims.

Dėl vieno leidimo dirbti ir gyventi ir nustatytos ilgiausios prašymų nagrinėjimo trukmės prašymai nagrinėjami greitai ir palengvinamas pagrindinių darbuotojų perkėlimas.

Dėl visų minėtų privalumų didės ES konkurencingumas ir patrauklumas įmonėms bei investicijoms ir bus palengvintas bendrovių viduje perkeliamų asmenų judėjimas.

Pagrindiniai trūkumai

Pagrindinis tinkamiausios galimybės trūkumas – susijusios sąnaudos: valstybės narės turės padaryti teisės aktų pakeitimų, kad pritaikytų tinkamiausios politikos galimybės nuostatas, visų pirma susijusias su bendra apibrėžtimi, vienu leidimu ir judumu ES viduje. Darbdaviams

taip pat reikės daugiau laiko ir išteklių, kad laikytųsi naujų priėmimo sąlygų, tačiau bendros sistemos supaprastinimo poveikis bus gerokai didesnis, palyginti su reikalingomis investicijomis.

Administracinės sąnaudos

Bendrovių viduje perkeliama 16 500 asmenų per metus. Valandinis valstybių narių administracinių institucijų darbuotojų tarifas yra 23 EUR. Prašymą išnagrinėti užtrunka 6 val.

Pagal tinkamiausią galimybę padidės šios papildomos valstybių narių institucijų administracinės sąnaudos: pradinės sąnaudos, patirtos per pirmus dvejus metus susipažįstant su pareigomis (viena darbo diena ir 50 pareigūnų atitinkamoje valstybėje narėje); prašymo nagrinėjimo ir leidimo gyventi išdavimo sąnaudos (dauguma šių su prašymo nagrinėjimu susijusių sąnaudų jau dabar yra padidėjusios); sąnaudos, susijusios su koordinavimo veiksmais skatinant judumą ES viduje; sąnaudos, susijusios su įpareigojimu pateikti metinius statistinius duomenis Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie tai, kiek leidimų gyventi arba vizų išduota bendrovių viduje perkeliamiems trečiųjų šalių piliečiams (10 val. vienai valstybei narei).

7. STEBĖJIMAS IR VERTINIMAS

Stebėjimas ir vertinimas vykdomas Komisijai pateikiant įvertinimo ataskaitą, kuri parengiama praėjus trejiems metams po direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino, remiantis valstybių narių ataskaitomis. Valstybės narės taip pat turės perduoti Komisijai ir kitoms valstybėms narėms statistinius duomenis, kiek trečiųjų šalių piliečiams išduota vienu leidimų, kiek jų atnaujinta ar panaikinta per ankstesnius kalendorinius metus, ir nurodyti tų piliečių tautybę bei pareigas.